

## הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, אני מודיעה כי ביום י"ד באב התשס"ו (8 באוגוסט 2006), החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפרטיהם כלהלן:

| מס'  | שמות הצדדים להסדר   | מהות הכבילה   | הנכס/השירות  |
|------|---|---|--------------|
| 4879 | תחבורה אגודה שיתופית מרכזית לשירותים בחקלאות בע"מ<br>התבור - בית שאן - חרוד, אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ<br>הגליל העליון אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ<br>התנועה - עמק חפר - אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה בע"מ<br>משרד הובלה חוף אשרוד<br>עמק הירדן אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה בע"מ | מיום משותף בהובלה יבשתית במסגרת תחבורה אגודה שיתופית מרכזית לשירותים בחקלאות בע"מ | הובלה יבשתית |

פטור זה ניתן בתנאים ולפיהם, בין השאר, תישמר הפרדה מלאה בין פעילותה של תחבורה לבין פעילות הובלת החלב של מי מהקואופרטיבים ובין פעילות הובלת החלב של קואופרטיבים אחרים בתחבורה, אלא אם כן ניתן לכך אישור הממונה. נושא משרה במי מהקואופרטיבים לא יהיה נושא משרה, עובד או יועץ בתחבורה. כמו כן קואופרטיב לא יעביר לתחבורה כל מידע שענינו עלויות, רווחיות או תמחור הנוגעים לפעילותו או לפעילות קואופרטיב אחר.

תוקפו של פטור זה לשלוש שנים מיום מתן ההחלטה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתנה החלטתי זו לערר לפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר המובל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור מס' 4879, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ז' באלול התשס"ו (31 באוגוסט 2006)  
(חמ 41-3)

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

## הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, אני מודיעה כי ביום י"ד באב התשס"ו (8 באוגוסט 2006), החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפרטיהם כלהלן:

| מס'  | שמות הצדדים להסדר   | מהות הכבילה   | הנכס/השירות |
|------|---|---|-------------|
| 6390 | אגוד חכרות הביטוח בישראל<br>כל מבטח אשר יצטרף למתווה המתוקן | הארכת פטור בענין הפעלה משותפת של מערכת סליקה להסדרת החיובים הנובעים מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים | ביטוח       |

פטור זה ניתן בתנאים ולפיהם, בין השאר, המערכת תעסוק אך ורק בהעברות תשלומים בין מבטחים אשר נובעים במישרין מההוראות הקבועים בצווי החציה. כמו כן הפעלת המערכת תבצע על ידי גוף עצמאי והצדדים לא יעבירו ביניהם מידע, למעט מידע הדרוש לצורך פעילותה התקינה של המערכת. כל מבטח שיבקש להצטרף למערכת - בין אם הוא חבר באיגוד ובין אם לאו - יוכל לעשות כן.

י' ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התש"ס, עמ' 113.

16

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתו זו לערר לפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי. ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתוק פטור מס' 6390, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ז' באלול התשס"ו (31 באוגוסט 2006)  
(חמ 41-3)

רונית קן  
הממונה על הגבלים עסקיים

### הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, אני מודיעה כי ביום כ"ח באב התשס"ו (17 באוגוסט 2006), החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפרטיהם כלהלן:

| מס'  | שמות הצדדים להסדר   | מהות הכבילה                        | הנכס/השירות |
|------|---|------------------------------------|-------------|
| 6455 | חברת "מעלות" הוצאת ספרים בע"מ<br>הוצאות ספרים (לפי רשימה) | שיחוף פעולה במכרזים של משרד החינוך | ספרי לימוד  |

פטור זה ניתן בתנאים ולפיהם, בין השאר, מעלות לא תרחיב את פעילותה אל מעבר לתחום של הוצאה לאור של ספרים בהתאם למכרזים שפרסם משרד החינוך, למעט ספרים שהוציאה לאור עובר למתן החלטה זו. כמו כן מעלות ובעלי המניות בה, לא ימנעו מבעל מניות להשתתף במכרז להוצאה לאור שאליו מהכוננת מעלות לגשת. בפעילותה של מעלות יתבצעו המגעים בין נציגי בעלי המניות באופן המצמצם כל חשש להפתחת התחרות ביניהם.

תוקפו של פטור זה למשך ארבע שנים מיום מתן ההחלטה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתו זו לערר לפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתוק פטור מס' 6455, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ז' באלול התשס"ו (31 באוגוסט 2006)  
(חמ 41-3)

רונית קן  
הממונה על הגבלים עסקיים

### הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, אני מודיעה כי ביום כ"ח באב התשס"ו (22 באוגוסט 2006), החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפרטיהם כלהלן:

| מס'  | שמות הצדדים להסדר  | מהות הכבילה   | הנכס/השירות |
|------|--|---|-------------|
| 6178 | דלק קידוחים, שותפות מוגבלת<br>אבנר חיפוש נפט וגז, שותפות מוגבלת<br>ישראל מקו נגב - 2, שותפות מוגבלת<br>אס.טי.אקס, (2000), שותפות מוגבלת<br>דור חיפוש נגז, שותפות מוגבלת<br>דור כימיקלים בע"מ | מיזם משותף בחיפוש נפט וגז<br>טבעי לשם הפקתו ושיווקו | נפט וגז     |

ז' ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התש"ס, עמ' 113.



רשות ההגבלים העסקיים


112  
ירושלים, 59.06  
פטור מספר 6390

לכבוד  
הממונה על חקיקת משנה  
משרד המשפטים  
רחוב צאלאח א-דין  
ירושלים

הנדון: הודעה בעניין פטור מאישור הסדרים כובלים לפרסום ברשומות

מצ"ב הודעה על פטור מאישור הסדר כובל לפרסום ברשומות, לפי סעיף 14 (ג) לחוק ההגבלים  
העסקיים התשמ"ח – 1988.

בכבוד רב ובברכה,

  
צפורה חזמו, עו"ד

רשמת הגבלים עסקיים

העתק: כבוד אב בית הדין להגבלים עסקיים, כבוד השופט י. עדיאל, ביהמ"ש המחוזי,  
רחוב צאלאח א-דין, ירושלים

רח' כנפי נשרים 22 ת.ד. 34281, ירושלים 91341    טלפון: 6556111-02    פקס: 6515330-02



## רשות ההגבלים העסקיים

הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל לפי חוק

ההגבלים העסקיים התשמ"ח – 1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988<sup>1</sup> (להלן – החוק), אני מודיעה כי ביום י"ד באב תשס"ו (8 באוגוסט 2006) החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפריטיהם כלהלן:

| מספר | שמות הצדדים להסדר   | מהות הכבילה  | הנכס / שרות |
|------|---|--|-------------|
| 6390 | אגוד חברות הביטוח בישראל<br>כל מבטח אשר יצטרף למתווה המתוקן | הארכת פטור בעניין הפעלה משותפת של מערכת סליקה להסדרת החיובים הנובעים מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים | ביטוח       |

פטור זה ניתן בתנאים לפיהם, בין היתר, המערכת תעסוק אך ורק בהעברות תשלומים בין מבטחים אשר נובעים במישרין מההוראות הקבועות בצווי החצייה. כמו כן הפעלת המערכת תתבצע על ידי גוף עצמאי והצדדים לא יעבירו ביניהם מידע, למעט מידע הדרוש לצורך פעילותה התקינה של המערכת. כל מבטח שיבקש להצטרף למערכת – בין אם הוא חבר באגוד ובין אם לאו – יוכל לעשות כן.

בהתאם לסעיף 15 (א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל שעליו ניתן הפטור. החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור מס' 6390 במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

רונית קן  
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ז' אלול תשס"ו  
31 אוגוסט, 2006

<sup>1</sup> ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשי"ס, עמ' 113.



## רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, י"ד אב תשס"ו

08 אוגוסט 2006

פטור: 6390

בפקס: 03-5379339

לכבוד

יוסי הלוי ע"ד

משרד יוסי הלוי ושות'

רחוב דרך מנחם בגין 48

תל-אביב 61844

הנדון: החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל בין הצדדיים: אגוד חברות הביטוח בישראל – כל מבטח אשר יצטרף למתווה המתוקן המצורף לבקשה

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על הגבלים עסקיים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח - 1988, בדבר מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שבין הצדדים בנדון.

בכבוד רב ובברכה,

צפורה נחמז, ע"ד

רשמת הגבלים עסקיים



## רשות ההגבלים העסקיים

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988  
בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל בתנאים להסדר שצדדים לו**

### **איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח שיצטרפו להסדר**

#### **א. פתח דבר**

בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**") להסדר כובל. במסגרת ההסדר מבקש איגוד חברות הביטוח בישראל (להלן: "**האיגוד**") להפעיל במשותף מערכת סליקה להסדרת החיובים, הנובעים מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "**הפלת"ד**"), צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשל"ח-1977 וצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשס"א-2001 (להלן: "**צווי החציה**"), בין חברות ביטוח הרכב השונות.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי בכפוף לתנאים המפורטים בסיפא להחלטתי, הכבילות הנובעות מן ההסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק, כי עיקר ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

מטעמים אלו, ראוי ההסדר לפטור בתנאים לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

#### **ב. הרקע לבקשת הפטור**

ביום 17 באוגוסט 2003 פטר קודמי, בהתאם להוראות ס' 14 לחוק ההגבלים העסקיים, את איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח שהצטרפו להסדר, מהצורך לקבל את אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים להסדר שעניינו הפעלה משותפת של מערכת סליקה להסדרת החיובים, הנובעים מהפלת"ד ומצווי החציה<sup>1</sup>. הפטור ניתן לתקופה של 3 שנים, החל מיום מתן הפטור ועד ליום 17 באוגוסט 2006.

בבקשת הפטור שלפנינו, מבקש האיגוד פטור לפי ס' 14 לחוק ההגבלים העסקיים מהצורך לקבל את אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים להסדר כובל מתוקן. במסגרת ההסדר המתוקן, הדומה

<sup>1</sup> איגוד חברות הביטוח וחברות ביטוח שיצטרפו להסדר – החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל, 2003, הגבלים עסקיים 3018123.

בעיקרו להסדר שהופטר כאמור ביום 17 באוגוסט 2003, מבוקשת אף הרחבה של הסמכויות שנקבעו במסגרת ההסדר שהופטר למי שמונה כמנהל המתווה, גם לסמכות לכהן כבורר, מקום בו תתעוררנה מחלוקות בין מבטחים באשר למעורבות כלי רכב מבוטח בתאונה.

האיגוד מסביר את הצורך בהרחבה המבוקשת של סמכויות מנהל המתווה, בהגשמה טובה יותר של הדין, שכן, לדבריו, מינוי מנהל המתווה לכהונה כבורר יאפשר את החלת ההסדר על מספר רב יותר של תאונות מעורבות. האיגוד מציין, כי האלטרנטיבה של התדיינות בבית משפט אינה יעילה דייה וכרוכה בהוצאות, וכי היקפו של ההסדר אינו רחב, שכן לדבריו, על-פי הנתונים הקיימים בידיו, מספר התאונות המעורבות, המקימות חבויות לפי חוק הפל"ד, אינו עולה על כ-2000 – 2500 בשנה.

### ג. "צווי החצייה"

על פי הכלל הקבוע בסעיף 3(א) לחוק הפל"ד, כל מבטח יפצה את הנוסעים שנסעו בכלי הרכב המבוטח על ידו.

סעיף 3(ב) לחוק הפל"ד מוסיף, כי כלפי מי שנפגע בתאונה מחוץ לכלי הרכב המבוטחים, בתאונות דרכים שבה היו מעורבים מספר כלי רכב, תהא למבטחים השונים אחריות (ללא הוכחת אשם) ביחד ולחוד, ובינם לבין עצמם ישאו המבטחים בנטל החיוב בחלקים שווים.

זאת ועוד, לכלל הקבוע בסעיף 3(א) לחוק הפל"ד נקבעו חריגים, שעניינם בתאונות בין כלי רכב, השונים במידה משמעותית זה מזה - אופנוע ורכב אחר, או רכב קל ורכב כבד. במקרים אלה קובעים צווי החצייה את "תשלומי האיזון" של המבטחים, היינו - השיפוי לו זכאים המבטחים זה מזה בגין תאונות אלה. מטרתם של צווי החצייה היא לאזן את נטל התשלום בין המבטחים, מקום בו מקדמי הסיכון של כלי רכב לגרם היזק בתאונות דרכים, אינם מאוזנים באופן מובהק.

השיפוי הוא בשיעור של 50% מהפיצויים בגין נזקי גוף, ששילם המבטח של הרכב הזכאי לשיפוי. כך לדוגמא, מקום בו מעורבים בתאונה משאית ורכב נוסעים רגיל - ישפה מבטח המשאית את מבטח הרכב הרגיל בשיעור 50% בגין החבויות הנובעות מנזקי הגוף של נוסעי הרכב הרגיל. היה ובתאונה מעורבים מספר כלי רכב, קובעים צווי החצייה, כי המבטחים של כלי הרכב החייבים בשיפוי יהיו חייבים ביחד ולחוד כלפי המבטחים של כלי הרכב הזכאים לשיפוי, ובינם לבין עצמם ישאו בנטל החיוב בחלקים שווים.

### ד. ההסדר

עניינו של ההסדר נשוא הפטור המבוקש - הפעלה משותפת של מערכת סליקה (להלן: "המערכת"), שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכבים, מכוח סעיף 3 (ב) לחוק הפל"ד (המטיל כאמור על המבטחים השונים אחריות ביחד ולחוד כלפי נפגע מחוץ לכלי הרכב המבוטחים) ומכוח צווי החצייה. הצדדים למערכת הם האיגוד וכן כלל המבטחים, אשר יבקשו להשתתף בה. ההסדר יחול על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב המבוטחים בפוליסות חדשות, ללא השתתפותה של אבנר.

בכוונת האיגוד (המהווה "איגוד עסקי", כהגדרתו בסעיף 5 לחוק ההגבלים העסקיים), להמליץ לחברות הביטוח ליטול חלק במתווה. כל חברת ביטוח, אשר תצטרף להסדר, תתחייב לפעול על פיו.<sup>2</sup> יחד עם זאת, ההסדר הינו וולונטרי, דהיינו הוא אינו מחייב חברת ביטוח כלשהי להשתתף בו, וכל חברת ביטוח יכולה לפרוש ממנו.

מטרת מערכת הסליקה המשותפת היא ניהול גבייה ממוחשבת של השיפויים, על בסיס קביעת החוק וצווי החצייה בלבד, בין המבטחים המעורבים בתאונה. הפעלת המערכת תמומן באמצעות שלושה רכיבי תשלום:

1. תשלום חודשי קבוע ואחיד שישולם על ידי כל מבטח שהינו צד להסדר;
  2. תשלום קבוע לפי כל הודעת חיוב שיחול על הצד המגיש את הודעת החיוב;
  3. תשלום מיוחד למנהל המתווה (כולל שכר מומחים) שישולם לו בגין בדיקה או ברור תלונה וכן בגין כהונתו כבורר.
- שכרו השוטף של מנהל המתווה ישולם מתוך רכיב התשלום הראשון, דהיינו מתוך סך התשלומים החודשיים הקבועים.
- האיגוד הציג בפני קודמי את היתרונות שיצמחו לו, ליתר המבטחים, ולציבור כולו, מהקמת מערכת הסליקה. היתרון המרכזי עליו הצביע האיגוד הנו גבייה יעילה של תשלומים, אשר העברתם מחויבת על פי חוק. יתרונות אלה הם אף מנת חלקו של ההסדר המתוקן שבפני, שעניינו המשך הפעלת מערכת הסליקה אשר הוקמה במסגרת ההסדר שהופטר.
- האיגוד פרט בפני את היתרונות לציבור בהרחבה המבוקשת של סמכויות מנהל המתווה אף לסמכות לכהן כבורר, מקום בו תתעוררנה מחלוקות בין מבטחים באשר למעורבות כלי רכב מבוטח בתאונה. לדברי האיגוד, הדבר יתרום להגשמה טובה יותר של הדין, שכן, הוא יאפשר את החלת ההסדר על מספר רב יותר של תאונות מעורבות. בכך יהיה כדי לתרום, לדבריו, לחלוקה נכונה יותר ובהתאם לדין, של נטל הפיצויים, וכפועל יוצא מכך לתשלום דמי ביטוח נכונים יותר על-ידי המבוטחים. יצוין, כי הבוררות על-פי ההסדר שבפני תתנהל ללא ישיבות פרונטליות וללא שמיעת עדים.
- המפקח על הביטוח הביע הסכמתו לקיומה של מערכת סליקה, כמתואר בהסדר, בכפוף לקיומם של שני תנאים:

1. הכרעת מנהל המתווה בתפקידו כבורר, בכל הליך בוררות אשר יתקיים בין מי מהצדדים במסגרת ההסדר, תחייב אך ורק את הצדדים להליך הבוררות, ולא ייעשה בה כל שימוש, בין על-ידי הצדדים לבוררות ובין על-ידי אחרים, כנגד מי שלא היה צד בפועל להליך הבוררות. הוראה זו תיכתב באופן מפורש בכל פסק בוררות שיינתן על-ידי מנהל המתווה.
2. המאגר הישראלי לביטוח רכב שיורי ("הפולי") לא יימנה על אף אחד מן הצדדים להסדר.

<sup>2</sup> מדובר ב"קביעת קו פעולה על ידי איגוד עסקי" - ראה לעניין זה: ה"ע 465 (י-ם) דטח-קאר בע"מ נ' הממונה על ההגבלים העסקיים, הגבלים עסקיים 3001542 וכן: קיום הסדר כובל - פעילות איגוד סוכנות השחקנים - קביעה על פי סעיף 43, 1994 הגבלים עסקיים 3003746.



האיגוד הביע בפני את הסכמתו לתנאים האמורים ואני רואה בהם חלק מן ההסדר אשר הובא לבחינתו.

### ה. השפעת ההסדר על התחרות והבדיקות שנעשו בעבר

במהלך בחינת בקשת הפטור מיום 15 באפריל 2003, נבחנו החששות התחרותיים ואפשרות הפגיעה בתחרות בשווקי הביטוח. כפי שהוסבר בהחלטת הפטור, עד ליום 1 בינואר 2003 ניהל תאגיד משותף לכלל המבטחים - "אבנר" את ההסדרים המשותפים לכלל חברות הביטוח, ובין היתר עסק גם בנושא הנדון. ביום 31 ביולי 1997 חוקק בכנסת חוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת והסדרים לתקופת מעבר והוראות לעניין אבנר), התשנ"ז-1997 (להלן: "**חוק לביטול אבנר**"). החוק לביטול אבנר נועד להגביר את התחרות בענף הביטוח על ידי ביטול הדרגתי של קיומו של "אבנר" בתהליך. מהותו של החוק לא היתה פירוק משפטי של החברה אלא פירעון כלל התביעות הישנות ללא יצירת כיסויים ביטוחיים חדשים (תהליך המכונה "Run Off"). החוק לביטול אבנר כולל גם מעבר לתעריפים תחרותיים, והעברת הסיכון הביטוחי לכתפיהן של חברות הביטוח.

עם השינוי בשווקי הביטוח לרגל הפסקת פעילותה של "אבנר", נתהוו חללים, בין היתר ככל שמדובר ביישום צווי החצייה. האיגוד החל למלא חלל זה באמצעות מתווה הסליקה הממוחשבת, במסגרת ההסדר שהופטר כאמור בהחלטת קודמי מיום 17 באוגוסט 2003. האיגוד מבקש, במסגרת בקשת הפטור נשוא החלטתי זו, להוסיף ולקיים את המתווה למשך שלוש שנים נוספות, ובמסגרתו להסמך את מנהל המתווה לכהן כבורר במחלוקות בין מבטחים בשאלת מעורבות כלי רכב מבוטח בתאונה.

לאחר שבחנתי את ההסדר נשוא הפטור, מצאתי כי ככלל יש בו, כפי שהיה בקודמו, כדי להשיג יעילות, שכן הוא מאפשר העברה יעילה של תשלומים, אשר חברות הביטוח מחויבות להעבירן על פי חוק. כמו כן, שוכנעתי כי בכפוף לתנאים הקבועים בסיפא להחלטתי, ההסדר אינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות:

**ראשית**, מערכת הסליקה הממוחשבת תעסוק אך ורק בחיובים שבין מבטחים בתאונות בהם השתתף רכב קל אחד או יותר ואופנוע אחד או יותר, או רכב קל אחד או יותר ורכב כבד אחד או יותר, כהגדרתם בצווי החצייה. מדובר בחלק שולי בלבד מכלל תאונות הדרכים: התביעות הנובעות מהתאונות עליהן חלים צווי החצייה מהוות חלק מזערי מכלל התאונות: כ - 1% - 2% מסך כמות התביעות וכ - 1% - 2% מסכומן.<sup>3</sup>

**שנית**, המערכת תטפל בנושא נקודתי בלבד, ועל מנת לתחום את תפקידה לתחומים הנדונים בבקשה זו בלבד, מותנית פעילותה באי הכנסת שינויים בה.

**שלישית**, קיומה של מערכת מעין זו עשוי להעלות חששות תחרותיים כי החבירה המשותפת תהווה כר לשיתוף פעולה בין הצדדים גם בעניינים שאינם קשורים ישירות להפעלתה של המערכת. בשל חשש זה, ועל רקע תיאומי העבר בגינם הורשעו חברות ביטוח בעבירות על חוק ההגבלים העסקיים, מותנה הפטור בהפעלת המערכת הקיימת על ידי גוף עצמאי, אשר אינו קשור למי מחברות הביטוח

<sup>3</sup> הנתונים מתייחסים לשנים 2003, 2004, 2005.

או לאיגוד. כן הותרתי על כנס את התנאים שנקבעו במסגרת הפטור שקבע קודמי ביום 17 באוגוסט 2003, האוסרים על הצדדים להעביר כל מידע העלול להפחית את התחרות בין הצדדים; לבצע את המגעים ביניהם בקשר למערכת באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל; לתעד בכתב את כל ההחלטות והפעולות הנוגעות למערכת, ולהמציאן לממונה על פי דרישה.

**רביעית,** מצאתי לנכון להבטיח בתנאי, כי כל מבטח שיבקש להצטרף למערכת - בין אם הוא חבר באיגוד ובין אם לאו - יוכל לעשות כן, וכי איכות השירותים אותם תקנה המערכת למבטחים החברים בה, ומחירים, יהיו זהים, וזאת על מנת שהמערכת תשמש כל מבטח הפועל בישראל, באופן שוויוני.

## ו. סוף דבר

בתקופה שחלפה מיום אישור ההסדר בשנת 2003 ועד עתה, לא נצפתה פגיעה בתחרות בשווקי הביטוח הרלבנטיים בעקבות מתן הפטור, וברשות ההגבלים העסקיים לא נתקבלו תלונות בעקבות יישומו של ההסדר.

לאור זאת, כמו גם לאור הבדיקות שנעשו ברשות ההגבלים העסקיים עובר למתן הפטור להסדר שהופטר ביום 17 באוגוסט 2003, בהן לא נמצא חשש ממשי לפגיעה בתחרות, ולאור העובדה כי בשנים שחלפו מאז מתן הפטור ועד עתה לא היו שינויים משמעותיים בשווקים הרלבנטיים, ראיתי לנכון, לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש, בכפוף לתנאים המפורטים להלן:

### 1.1. הגדרות

בתנאים אלה יפורשו המונחים הבאים כדלהלן:

**"האיגוד"** - איגוד חברות הביטוח בישראל.

**"המערכת"** - מערכת סליקה משותפת (שירותי התחשבות ממוכנים) לחיובים הקמים בגין צווי החציה.

**"הצדדים"** - איגוד חברות הביטוח וכל מבטח שיצטרף להסדר.

**"מבטח"** - כהגדרתו בפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.

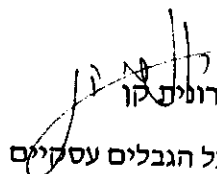
**"צווי החציה"** - צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשל"ח-1977 וצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשס"א-2001.

למונחים אחרים שבתנאים אלה תהא המשמעות הנודעת להם בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"א-2001.

8

## 2.1. תנאים מהותיים

1. המערכת תעסוק אך ורק בהעברות תשלומים בין מבטחים, אשר נובעים במישרין מההוראות הקבועות בצווי החצייה. המערכת לא תעסוק בכל פעילות נוספת. הצדדים לא יבצעו במערכת כל שינוי המרחיב את פעילותה, אלא לאחר אישור הממונה או בית הדין.
  2. הפעלת המערכת תתבצע על ידי גוף עצמאי, אשר אינו אדם קשור למבטח, אינו מוחזק על ידי מי מן המבטחים או על ידי האיגוד, ואינו מחזיק במי מן המבטחים או באיגוד.
  3. הצדדים לא יעבירו ביניהם מידע, למעט מידע הדרוש לצורך פעילותה התקינה של המערכת, ולמעט מידע שהעברתו מותרת על פי חוק. בכלל זה לא יעבירו הצדדים ביניהם מידע, הכולל פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטיות של הצדדים, בין בעבר ובין בעתיד; מידע הנוגע למחירים הנגבים על ידי הצדדים; מידע בדבר מאפייני שירותים אחרים שמעניקים הצדדים; בסיסי נתונים שבידי הצדדים; מידע על לקוחות של הצדדים; או כל התקשרויות בעבר או בעתיד, למעט מידע כאמור שהפך לנחלת הרבים.
  4. כל ההחלטות המהותיות של הצדדים הנוגעות למערכת, יתועדו בכתב טרם או בעת עשייתן כך שכל כתב יישמר ויומצא לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה; מבלי לגרוע מכלליות האמור, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הצדדים, כולם או מקצתם, בקשר למערכת.
  5. כל מבטח שיבקש להצטרף למערכת - בין אם הוא חבר באיגוד ובין אם לאו - יוכל לעשות כן. שירותי המערכת יעמדו לרשותו של כל מבטח בתנאי שוויון מהותי, הן מבחינת טיבם, איכותם ומחירם.
  6. זולת אם נקבע במסמך זה במפורש אחרת, או לפי כל דין, כל מגבלה החלה על תאגיד מכוח תנאים אלה, חלה גם על כל נושא משרה בתאגיד, על כל עובד בתאגיד, על כל שלוח של תאגיד ועל כל יועץ לו, ועל כל שלוח או חליף של מי מאלה - והכל בין מכוח דין או הסכם ובין בפועל.
  7. כל ספק בדבר תחולתם של תנאים אלה, פרשנותם או בדבר דרך יישומם - יובא להכרעת הממונה.
- משך פטור זה יקבע לשלוש שנים.
- בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

  
 רונית קון  
 הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט"ו אב, תשס"ו

9 אוגוסט, 2006

326179 / 6390



# רשות ההגבלים העסקיים

## הועדה לפטורים ולמיוזגים החלטה

מועד הועדה: 9.8.06 יום רביעי

### התיעצות טלפונית

### בקשות מיוזג במסלול ירוק

בפני חברי הועדה הוצגו בקשות המיוזגים וחוו"ד של המחלקה הכלכלית בבקשות כלהלן:

| מס' תיק | הצדדים למיוזג   | כלכלן        |
|---------|---|--------------|
| 6510    | השמירה טכנולוגיות מיגון (1971) בע"מ<br>ג.ה. מוקד סקיוריטי בע"מ                      | רועי רוזנברג |
| 6533    | אלפא - נובנט בע"מ<br>ארטנט אקספרס בע"מ<br>נטקום בע"מ                                | יובל         |
| 6527    | אס.פי.אל מערכות (1986) בע"מ<br>היולט פקד (ישראל) ע"מ<br>אייטש פי - או.אם.אס (ישראל) | סימי         |

### החלטה

חברי הועדה ממליצים לאשר את כל בקשות המיוזג הנ"ל כאמור בחוו"ד הכלכליות

### בקשות פטור

בפני חברי הועדה הוצגו בקשות הפטור וטיטא של החלטות הממונה בבקשות כלהלן:

| מס' תיק | מועד קבלת הבקשה | הצדדים  | בטיפול | הנכס / השירות   |
|---------|-----------------|---|--------|---|
| 6390    | 2.4.06          | אגוד חברות הביטוח בישראל<br>כל מבטח אשר יצטרף למתווה המתוקן | שירלי  | הארכת פטור בעניין הפעלה משותפת של מערכת סליקה להסדרת החיובים, הנובעים מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים |

רח' כנפי נשרים 22 ת.ד. 34281, ירושלים 91341 טלפון: 02-6556111 פקס: 02-6515330

308525

6

|                                      |      |   |         |      |
|--------------------------------------|------|---|---------|------|
| שירותי הובלה יבשתית<br>במשאיות כבדות | גולן | תחבורה אגודה שיתופית מרכזית לשירותים<br>בחקלאות בע"מ<br>התבור-בית שאן-חרוד , אגודה שתופית<br>חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ<br>הגליל העליון אגודה שיתופית חקלאית של<br>משקי עובדים לתובלה בע"מ<br>התנועה - עמק חפר – אגודה שתופית חקלאית<br>של משקי העובדים לתובלה בע"מ<br>משרד הובלה חוף אשדוד<br>עמק הירדן אגודה שתופית חקלאית של משקי<br>עובדים לתובלה בע"מ | 22.3.06 | 4879 |
|--------------------------------------|------|---|---------|------|

החלטה  
חברי הועדה ממליצים לאשר את בקשות הפטור הנ"ל

5

6390  
**חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988**

**בקשת פטור מאישור הסדר כובל מתוקן**

בהתאם לס' 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), מוגשת בזה בקשה לפטור מאישור בית הדין להסדר כובל (מתוקן) שפרטיו, כדלקמן:

1. **הצד להסדר המבקש את הפטור** - אגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר) (להלן: "**האיגוד**")  
משד' רוטשילד 39 תל אביב  
ע"י ב"כ עוה"ד י. הלוי ו/או  
י. אלגואטי ו/או ד. הלוי - לפיד ו/או נ. צור  
מדרך מנחם בגין 48 ת"א 61844  
טל: 6888065 - 03 פקס: 5379339 - 03
2. **הצדדים האחרים להסדר** - כל מבטח אשר יצטרף למתווה המתוקן, המצורף **כנספח א'** לבקשה זו (להלן: "**המתווה המתוקן**").
3. **צורת ההסדר** - בכתב על ידי חתימה על מכתב בנוסח **נספח ב'** - ויכול שהדבר יעשה בעקבות המלצת האיגוד.
4. **תיאור המסמכים הקובעים את ההסדר** - המתווה המתוקן מתאר את אופן ההתחשבות הממוכן בתביעות מעורבות, לרבות מתן הכוח למנהל המתווה, שהוא רואה חשבון חיצוני, לפסוק במחלוקות אודות מעורבות כלי רכב בתאונה. נספח ב' מהווה את המסמך לפיו מקבל על עצמו מבטח את הוראות המתווה המתוקן.
5. **הנכס או השירות נשוא ההסדר** - שירותי התחשבות ממוכנים בין מבטחים שיישמו את הוראותיהם של צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים) התשס"א - 2001, צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשל"ח - 1977 (להלן: "**צווי החציה**") וסעיף 3(ב) לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה - 1975 (להלן: "**חוק הפלת"ד**"). בנוסף, מסירת מחלוקות בין מבטחים להכרעת בורר (מנהל המתווה), ביחס לשאלה האם רכב מבטח מסוים מעורב בתאונה.
6. **מהות הכבילה ופרטים עליה** - המלצת האיגוד להתקשר במתווה המתוקן והתחייבות מבטח (שהצטרף) לפעול לפי המתווה המתוקן.
7. **תקופת ההסדר הכובל** - 3 שנים.
8. **הנימוקים המצדיקים פטור מאישור בית הדין** -

**רקע**

- 8.1. כפי שיפורט להלן, הבקשה הנדונה היא בקשה לתיקון המתווה.

8.2. בעקבות כניסתה של "אבנר" ל-run off, הוגשה ביום 15 ביולי 2003 הבקשה לפטור המצורפת בזה **כנספח ג'**. הבקשה תויקה במסגרת תיק 5332. הבקשה הוגשה בעקבות גילוי דעתו של רו"ח ידן ענתבי, סגן בכיר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון דאז (כיום הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון) במכתבו מיום 16 במרץ 2003 המצ"ב **כנספח ד'**.

8.3. ביום 17 באוגוסט 2003 ניתנה החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל בתנאים להסדר שצדדים לו האגוד וחברות ביטוח שיצטרפו להסדר. העתק ההודעה לפטור והפטור עצמו מצורפים לבקשה זו **כנספח ה'** (להלן: "**הפטור**"). הפטור חל עד ליום 16.8.06.

8.4. התנאי המרכזי לפטור הוא שהמערכת תתבצע ע"י גוף עצמאי (ראה סעיף ה.2.II לפטור), ואכן בעקבות תנאי זה מונה רו"ח דורון קופמן מרח' משה דיין 16 ק. אריה פ"ת לכהן כמנהל המתווה. לפיכך, המתווה שחל הוא זה שהוגש בבקשת הפטור בכפוף לתנאי הפטור, כאשר השינוי המרכזי הוא בהעברת הסמכויות של ועדת הביקורת וכל סמכות אחרת של מרכז הסליקה למנהל מתווה חיצוני.

8.5. מאחר והיקף הפעילות של המערכת הינו לגבי כ- 2500-2000 תאונות בשנה, לא היה זה סביר שתוקם תשתית מיכונית מיוחדת ותקשורת מחשבים מיוחדת בין חברות הביטוח לצורך ההסדר, אלא היא הוקמה תוך הישענות על התשתית המיכונית והתקשורת של מרכז הסליקה של חברות הביטוח. דבר זה בא לידי ביטוי, בהקשר לתקופת הפטור, בסוף סעיף ד' להחלטת הפטור, בזו הלשון:

*"יצוין בחקשר זה כי אין במקרה דנן הקמה של מערכת חדשה. בכוונת האיגוד לעשות שימוש בתשתית מרכז הסליקה שליד חברות הביטוח, ולכן הקמת המערכת אינה כרוכה בעלויות נוספות."*

#### הצורך במתווה מתוקן

8.6. כפי שמוסבר בהרחבה בבקשת הפטור הקודמת המצורפת כנספח ג', נועדה המערכת לסליקה ממוכנת של חיובים בין מבטחים עקב צווי החצייה וסעיף 3(ב) לחוק הפלת"ד.

8.7. המערכת הקיימת נשוא הפטור מתייחסת למצב שבו יש הסכמה בין מבטחים בדבר העובדה שרכבים המבטחים על ידם, מעורבים בתאונה (יכול שהסכמה תינתן "בשתיקה"). כלומר, המערכת הקיימת מתייחסת לניהול הסליקה של החיובים בין המבטחים המעורבים, לאחר שהסכימו ביניהם על המעורבות.

8.8. בביצוע המערכת התברר, כי שיעור ההסכמות בין מבטחים ביחס למעורבות בתאונה הוא נמוך ועומד על פחות מ- 50%. שיעור זה שונה במידה ניכרת מהשיעור שחל בעת שאבנר טיפלה בסליקת החיובים בין המבטחים של כלי הרכב המעורבים בתאונה. הסיבה לכך כנראה, שבאבנר היה מנגנון של בוררות במקרה של חילוקי דעות לגבי עצם המעורבות בתאונה.

8.9. לאור מצב עניינים זה, נתגבשה באגוד הסברה שראוי לתקן את המתווה באופן שיעניק סמכויות הכרעה למנהל המתווה גם בשאלות הנוגעות לעצם החבות, היינו לעצם המעורבות בתאונה של כלי רכב.

8.10. המתווה המתוקן שצורף כנספח א' לבקשה זו, כולל הענקת סמכויות הכרעה למנהל המתווה ביחס לעצם החבות לפי צווי החצייה וסעיף 3(ב) לחוק הפלתי"ד. השינויים במתווה המתוקן לעומת המתווה שאושר בפטור מספר 5332, נובעים מתנאי הפטור ומהצורך ליתן למנהל המתווה סמכות הכרעה לגבי החבות עצמה.

#### מנהל המתווה

8.11. מנהל המתווה הוא רואה חשבון במקצועו שעומד בתנאי הפטור, היינו אינו אדם קשור למבטח, אינו מוחזק על ידי מי מהמבטחים או על ידי האגוד ואינו מחזיק באמצעי שליטה במי מהמבטחים או באגוד. יתר על כן, אינו נותן שירותים למבטחים.

8.12. במתווה המתוקן מוקנות למנהל המתווה סמכויות בורות ביחס לחבות, היינו ביחס לקיומו של מבטח מעורב בתאונה וזאת בנוסף לסמכויות לגבי טופס האב והראיות הראשוניות שעל המבטח הטוען לשיפוי לספק.

8.13. יודגש, כי לפי סעיף 18.6 למתווה המתוקן רשאי מנהל המתווה לקבוע, כי המחלוקת אינה ראויה או מתאימה להכרעה בורות, לאור מורכבותה, עקב הפלגותאות שהיא מעוררת.

#### התועלת במתווה המתוקן

8.14. המתווה המתוקן יגרום לכך שצווי החצייה וסעיף 3(ב) לחוק הפלתי"ד, יוגשמו בצורה יעילה וטובה יותר, שהרי ללא מתן סמכויות הכרעה כאמור במתווה המתוקן, יותרו תאונות מעורבות ללא יישום החיקוקים האמורים, משום שהמבטחים המעורבים בתאונה לא הגיעו לידי הסכמה.

8.15. אלטרנטיבה של התדיינות במסגרת בתי המשפט כרוכה בהוצאות, נמשכת זמן רב ויוצרת הכבדה על מערכת בתי המשפט. ראוי להדגיש שבמקרים רבים מדובר בהתחשבות ארוכת טווח. יש חשיבות רבה שהחובים בין המבטחים יתגבשו מוקדם ככל האפשר וגיבושם לא יתארך. יודגש, שעפ"י דיני הפרוצדורה לא ניתן לעתור לסעד הצהרתי אודות החבות בלבד, אלא יש להגיש תביעה כספית מחמת הכלל, שאין בית המשפט נותן סעדים הצהרתיים, כאשר מטרתם להוות שלב לקראת תביעה כספית.

8.16. קיום טוב יותר של צווי החצייה יגרום לכך, שחלוקת נטל הפיצויים תהיה נכונה יותר ובהתאם לדין ומכאן שדמי הביטוח, אשר נגזרים מתשלומים אלה יהיו יותר נכונים. כלומר, בעלי הרכב הקלים ישלמו דמי ביטוח נמוכים יותר ובעלי הרכב הכבדים ישלמו דמי ביטוח גבוהים יותר ובכך יוצר איזון למול היתרון של בעל רכב כבד (ומבטחו) עקב עיקרון היעדר האשם.



היעדר הפגיעה בתחרות וטובת הציבור

8.17. התיקון במתווה הקיים איננו יכול להיחשב כפוגע בתחרות, משום שמטרתו לשפר את ביצוע הוראות הדין. קל וחומר, כאשר יש אינטרס ציבורי לכך, שהדין יאכף וכתוצאה מכך ייקבעו דמי הביטוח הנכונים.

8.18. ההסדר יתרום להגשמת תכליתם של סעיף 3(ב) לחוק הפלת"ד וצווי החציה וזאת לטובת הציבור, משום שכתוצאה מכך ישולמו דמי ביטוח נכונים יותר ע"י המבוטחים (תעריפי הסיכון בביטוח רכב חובה, נקבעים לפי הדין על ידי תאגיד חיצוני).

8.19. הכבילה נשוא ההסדר היא בכך, שמנגנון הביצוע של החיקוקים דלעיל, יעשה במערכת סליקה עם סמכויות הכרעה ביחס לחבות ע"י גורם חיצוני, שהוא רואה חשבון עצמאי. זו כבילה זניחה או שולית במהותה, שבוודאי איננה פוגעת בתחרות בין חברות הביטוח (הבוררות היא בהתאם לחוק). הגברת תשלומי האיוון יוצרת התאמה נכונה יותר בין דמי הביטוח לבין תשלום הפיצויים, שהרי דמי הביטוח הרווחים כיום מבוססים על כך, שהיה בעבר (בתקופת אבנר) מנגנון שביצע את החיקוקים דלעיל. כתוצאה מכך, גם המלצת האגוד להצטרף להסדר אינה יכולה להיחשב כפוגעת בתחרות.

8.20. ההסדר הנדון הוא טכני ודיוני במהותו, היינו, קובע דרך לביצוע החיובים, לרבות הכרעה במקרה של מחלוקת ואינו יוצר חיובים מהותיים השונים מהדין. לפיכך, גלוי וברור שמשקל היתרונות מהם יחנה הציבור, עולה לאין ערוך על משקל הפגיעה בתחרות, אם היא קיימת.

8.21. מאחר וניתן פטור למערכת הקיימת, לא צריכה להיות סיבה של ממש, שלא ליתן פטור לתיקון המבוקש, אשר תכליתו להגשים טוב יותר את המערכת הקיימת, אשר כאמור הופטרה.

על יסוד האמור לעיל, מתבקש כבוד הממונה על ההגבלים העסקיים להיעתר לבקשה.

העתקי המסמכים המתוארים בס' 4 מצורפים בזה.

אנו מצהירים שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים למיטב ידיעתנו, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר נשוא הפטור המבוקש. כל הפרטים המשפטיים והטענות המשפטיים הם על פי התייעצות עם היועץ המשפטי של האיגוד וחוות דעתו (בעל-פה).

תאריך: 29.03.06 שם: גדעון המבורגר ואבנר חן חתימה וחותמת: 1/5/4/06  
אגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר)